



**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quando, & quo tempore prouideri beneficia possint. punct. 5

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

Quando, & quo tempore prouideri beneficia possunt.

1. Ante vacationem prouideri nullatenus possunt.
2. An concedi possit alicui potestas beneficia vacatura conferendi & proponitur dubitandi ratio.
3. Vicario generali optime potest hac potestas conferri: secus persona particulari.
4. Potestas nominandi, eligendi ad beneficia vacatura cuiuslibet dare potest.
5. Facta vacatione patrono laico conceditur quadrimestre, Ecclesiastico semestre.
6. In beneficiis resignatis ex causa permutationis non est semestris, à iure designatum.
7. Neque in beneficiis resignatis in fauorem.
8. Neque in institutione beneficiorum de iure patronatus.
9. Neque in provisione facta à legato, & nuncio.
10. In cardinalibus habentibus facultatem conferendi curris tempus.
11. Curris item in beneficiis manualibus.
12. Item in deuolutis.
13. Si deuoluta sunt ex negligentia patroni laici, aliquibus placet quadrimestre Episcopo concedi, Verius est concedi semestris.
14. Hæc semestris computatur à die deuolutionis nota.
15. Qualiter presumatur deuolutionem notam esse.

Hic puncto magna ex parte satisfecimus *disput. præced. puncti 5. & puncti 11. §. 6.* ex ibi enim dictis constat, antequam beneficium vacet, nullatenus prouideri posse, ne occasio deuri alicuius mortis captandæ. Quod adeo verum est, ut nec promissio quantumvis iuramento firmata, de beneficio vacatio vltatenus obligatoria sit, iuxta *textum in cap. nulla. & cap. in de concess. præbenda.*

1. Solum est difficultas, an possit alicui antequam beneficium vacet delegare potestatem illud prouidendi? Rationem difficultatis fecit *textus in cap. deliberatione. §. prohibemus. de officio legati. in 6.* inquit enim Bonifac. VIII. *Prohibemus insuper, ne legatus ipse in genere, aut in specie cuiusque concedat, ut ab his qui beneficia infra legationem eiusdem habentes, ea in illius manibus voluerint resignare libere, ipsorum resignatione recepta, illa valeat idoneis conferre personis: cum per hoc apparere possit contra Lateranen. concilium ad beneficia vacatura.* Sed eadem ratio est de quolibet alio collatore, & de quolibet alia beneficii vacatione. Ergo necmihi potestatem potestatem concedere ad beneficia vacatura prouidenda.

2. Dicendum tamen est vicario generali optime posse Episcopum committere facultatem beneficia vacatura conferendi, siue vacent per obitum, siue ex causa resignationis, siue ex alia quæcunque causa, *in de officio vicarij. in 6.* Quia ex concessione huius potestatis non inferitur magis aperiri viam ad beneficia vacatura contra Lateranen. concilium, quam ex potestate ipsius Episcopi. Tum quia vicarius generalis constituit idem tribunal cum Episcopo. Tum quia est persona qualificata. Secus vero dicendum est de quolibet alia persona singulari, tum ob allegatum *textum in ratione dubitandi, & qui de persona singulari loquitur: tum ob excellentiam potestatis, quæ alteri, quam qualitate persone non videtur posse committi. Glossa in dicto cap. deliberatione in fine. Flamini. Parli. lib. 7. quæst. cit. n. 30. Garc. 1. p. de benef. cap. 1. num. 9.*

3. Si vero loquamur non de potestate conferendi, sed de potestate nominandi, & presentandi, vel eligendi ad beneficia vacatura, cuiusque poteris in genere hanc potestatem concedere, siue beneficium vacet ex causa resignationis, siue per obitum. Quia ex vi huius concessiois non concedis procuratori potestatem constituendi in beneficiis vacationem; cum ipse ex vi huius potestatis admittere non possit resignationes, ac prouide non aperiat via contra Lateranen. concilium ad beneficia vacatura. Garcia alijs relatis, *supra. num. 19.*

Quod adeo verum existimo, ut si vnici beneficij patronus exiit, possit alteri vices tuas committere, ut quandoque per obitum, vel resignationem vacauerit. Nominæ uo presentet qui sibi placuerit. Quod enim inconueniens ex hac commissione inferitur, aut quis est *textus, qui illam prohibet?* certe ego nullam inuenio: si enim communis sententia cum Glossa in dicto *cap. deliberatione*, admittit legatum à laice posse diuim concedere alicui potestatem admittendi resignationes beneficiorum, & beneficiis vacantibus potestatem illam conferendi. Quare non poteris non procuratori potestatem nominandi concedere casu quo beneficium vacet, cum non concedas potestatem, ut vacet? Præterea ipsemet Garcia plura referens, *num. 20. & 21.* tenet procuratori generali constituto ex iusta causa ante vacationem beneficij optime posse presentandam committeri etiam ad vnicum beneficium. Ergo etiam poterit committi alicui, tamen procuratori generali non sit constitutus. Et enim *Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars II.*

qualitas non videtur esse alicuius considerationis ad euitandum periculum alicuius mortis captandæ. Nunquam tamen procuratori ad presentandum constituto persona presentanda designanda est, siue procurator sit constitutus ad vnicum beneficium conferendum, siue ad plura; quia illa esset tacita beneficij vacaturæ promissio, seu concessio, quæ per *textum in cap. nulla. 2. cap. cum dilectis. in de concess. præbenda* prohibetur. Garcia 10. p. de benef. cap. 1. num. 22.

4. Facta vacatione beneficij si patronus es laicus, quadrimestre tibi conceditur: si Ecclesiasticus, semestris, quod tempus computandum est à die vacationis notæ, ut latius dicto *cap. 9. de tempore electionis faciendæ, & intra quod electus consentire debet. Vide dicto puncti 11. §. 6.* Quapropter solum de tempore à iure collatoribus concessio restat dicendum. Et certa resolutio est, ordinariis collatoribus semestris datum est; *cap. nulla Ecclesiastica, de concess. præbenda. cap. licet, de supplicanda negligent. pralac. clem. 1. eodem tit. & leg. 8. titulo 16. part. 1. Barbosa 3. p. allegat. §. 8. num. 1.* Extenditur hæc doctrina ad omnia beneficia vbiicumque existentia, quia nullum in dictis *textib. excipitur. Barbosa num. 1. Garc. 10. p. de benef. cap. 1. num. 3.* Adde esto beneficia parochialia sint, si collatio ad Episcopum spectet, *Barbosa num. 3. Garc. num. 7.* si tamen collatio parochialium sedi Apostolicæ reseruata sit, aut alteri quam Episcopo competat, debet Episcopus intra quadrimestre edictum proponere, & oppositores examinare, & qui ex illis sibi magis idoneas visus fuerit eligere, & conferenti electionem significare iuxta constitutionem Pij V. 22. quæ incipit in *conferendis*, Garcia & Barbosa *supra.*

5. Limitanda est hæc doctrina in beneficiis reseruatis ex causa permutationis. Quia ad horum collationem non est semestris à iure designatum; eo quod hæc collatio obligatoria sit, non libera, & semestris concessum est collatoribus liberè conferentibus. *Rebuff. in praxi beneficij, de deuolut. in 6. & tit. de permur. n. 39. Garcia plures referens, 10. p. de benef. cap. 1. num. 2. & 3.*

6. Secundo limita in beneficiis resignatis in fauorem; quia hæc solum à summo Pontifice prouideri possunt, cui non currit tempus ad conferendum. *Mandol. arg. 34. de annal. quæst. 90. num. 5. Lambert. de iure patron. 2. p. lib. 3. quæst. 2. art. 8. n. 9. Garcia 10. p. cap. 2. num. 12.*

7. Tertio limita in beneficiis de iure patronatus, quorum institutio non habet præfixum à iure terminum, ob rationem dictam. Quia institutio non est voluntatis, sed necessitatis pluribus firmat Garcia 10. p. l. 4. n. 1. quod si inquiras, quare ius determinauit tempus prouisioni voluntariæ, non tamen necessitatis? Respondeo, quia ad prouisionem necessariam compelli potes; secus vero ad prouisionem voluntariam; hanc enim si omittas facere intra tempus tibi à iure concessum, nulla tibi sit compulsio, sed prouisio ad superiore deuoluitur; at si prouisionem necessariam omittas, compelli potes à superiore, scilicet ab Archiepiscopo, Legato, vel Nuncio, ut illam facias: cui si non obedias, & intra terminum tibi præfixum beneficium non conferas, poterit ipse conferre, non tam ob deuolutionis titulum, quam ob titulum auocationis, & grauius iniusti tollendi.

8. Quarto limita in Legato a latere, & in Nuncio, comparatio beneficiorum, quæ ipsi conferre possunt. His enim non videtur currere tempus semestris ad conferendum; eo quod potestatem habeat à iure conferendi quolibet beneficia in sua prouincia existentia, tametsi ad sedem Apostolicam fuerint deuoluta; *cap. venerabilis. 37. de præbendis. & tradit. Glossa in cap. 1. de officio legati. in 6. & clem. si de beneficio. verbo siue ad nos. de præbendis ad finem. & plurius relatis Garc. 5. p. de benef. cap. 3. n. 20.* Cum ergo possint prouidere beneficia ad quemcunque fuerint deuoluta, non poterit illis currere tempus semestris ad conferendum; ponamus namque ob non prouisionem intra semestris beneficium deuolui ad sedem Apostolicam; ex tali tamen deuolutione non impeditur eorum potestas. Ergo non currit illis tempus semestris, neque vlla sit deuolutio. Sic Garcia *supra. num. 26. & num. 352.*

9. Quinto limitant alij in Cardinalibus habentibus à Pontifice indultum conferendi quolibet beneficia reseruata. Quia hi videntur nomine Pontificis conferre, cui non currit tempus ad conferendum. Sed reprobanda est hæc limitatio. Nam omnibus collatoribus siue ordinariis, siue iure delegationis semestris designatum est, *cap. nulla. de concess. præbenda.* Quapropter nisi ipsis Cardinalibus concessa sit potestas beneficia conferendi quocunque modo ad sedem Apostolicam deuoluta, nequaquam transacto semestri ea prouidere poterunt, quia indultum conferendi beneficia reseruata, non impedit deuolutionem, sicuti impedit indultum conferendi beneficia deuoluta; sic *Castador. decis. 8. de præbendis. Analtas. Germon. de indultis Cardinal. numer. 36. Garcia 10. part. de benef. capit. 2. numer. 10.*

10. Sexto limitant in beneficiis manualibus, quæ cum ad nuntum sint amobilia, non videtur collatoribus currere tempus ad prouidendum. Sed neque hæc limitatio admittenda est, cum *textus in cap. nulla. de concess. præbenda.* generaliter loquatur, & ratio decidendi atque in iis beneficiis procedit, nempe ne

Ecclesia maneat in suspensio. Quapropter quoad suppleendam negligentiam collatoris ordinarij, sine dubio currit tempus semelitic, & deuolutio ad superiorem fit, vt expresse decimum est in *clement. vnt. de supplenda negligent. pralat.* & tradit ibi Gloss. *pramissa. verbo reuocari. Bonifac. n. 8. Cardinal. num. 4. Gonzalez gloss. s. 6. n. 55 Garcia 10. p. de benef. cap. 3. num. 46. Dixi quoad suppleendam negligentiam collatoris ordinarij. Nam ad impediendam illius prouisionem, iam beneficium manuale prouisionem non fuerit, existimat Garcia num. 47. non esse concedendam deuolutionem. Quod non probo. Nam esto hæc beneficia sint manualia, non impedit quominus ad superiorem illorum prouisio deuoluatur. Ergo debet deuolui cum qualitatibus requisitis in *c. 2. de concess. prabende.* Quarum vna est, vt facta deuolutione ordinarij inferior prouidere non possit. Neque inde fit facta prouisione per superiorem, non posse ab inferiori ex causa iusta remoueri. Potest equidem, quia superior prouidet beneficium cum qualitatibus, quibus negligens prouidere debebat, vt bene aduertit gloss. *fin. in dicta clem. vnt. de supplenda negligent. pralat. verbo reuocari.**

12 Septimo limitat in beneficiis deuolutis, in quibus non videtur collatoribus currere tempus ad conferendum. Sed nullatenus est hæc limitatio admittenda quia in *suprad. cap. nulla. de concess. prabende.* gradatim fit deuolutio idemque habetur in *cap. licet. de supplenda negligent. pralat.* Quapropter si ad Episcopum pertinet collatio, & infra semestrem non prouidet, deuoluitur ad Metropolitanum, & deinde ad Primarem, & tandem ad Pontificem. Garcia alijs relatis, *10. p. cap. 3. num. 1.* Quod fieri non possit, nisi quilibet ex his praelatis suum tempus signatum habeat ad conferendum; quod tempus æquale est in omnibus: cum enim primo collatori semestrem concessum sit, etiam secundo collatori, cui fit deuolutio ob negligentiam primi, aliud semestrem concedi debet, vt satis insinuat in *suprad. cap. 2. de concess. prabende:* vbi omnibus collatoribus semestrem conceditur absque ulla distinctione; & capitulo conferenti iure deuolutio eundem terminum concedit, qui Episcopo competebar: ibi, *infra prescriptum terminum*, qui nullus alius est, nisi semestrem. Adde nullibi inueniri aliquam restrictionem, neque conuenientem esse, cum sint collatores diuersi; & ita tradit, alijs relatis, Lambert. *de iure patron. lib. 2. part. 3. quæst. 2. art. 8. Azor. 2. p. in sit. moral. lib. 6. cap. 27. quæst. 12.*

13 Solum de beneficiis deuolutis ex negligentia patroni laici est aliquis difficultas; an Episcopo, qui institutio, seu collatio libera deuoluitur, competat semestrem ad collationem faciendam: Videtur namque solum quadrimestrem competere; quia succedit patrono, cui quadrimestrem conceditur. Cæterum verius est semestrem concedi; quia tunc illud beneficium alias de iure patronatus prouidet Episcopus, sicut alia beneficia, quæ de illius sunt libera collatione, siquidem ob negligentiam patroni in nominando cessat eius nominatio, & libera Episcopo prouisio conceditur. Ergo æquæ ac in alijs beneficiis est semestrem concedendum. Neque verum est in hoc casu Episcopum patrono propriè succedere, quia non præsentat personam alteri instituendam, sed potius exclusio patrono impletur instituit, & ita tenet, alijs relatis Lambertia *dicto art. 8. Azor. quæst. 11. Barbosa 3. p. de potest. episc. alleg. 58. num. 18.*

14 Hoc semestrem concessum superiori, cui fit deuolutio non computatur à die deuolutionis, sed à die deuolutionis notæ. Quia quousque deuolutionis noticiam habeat, vel eam habere possit, non potest beneficium prouidere. Ergo non potest esse negligens in prouisione. Ergo non est illi tempus computandum; quia non est habile ad prouisionem: sic Lambertin. & Azor. *supra. & quæst. 10.* & pluribus decisionibus Rotæ firmat Garcia *10. p. de benef. cap. 3. num. 9.* Aloysius Riccius *praxi fori Ecclesiasticæ. resolut. 155.* Augusti. Barbosa *3. part. de potest. Episcopi. allegat. 58. num. 18.*

15 Sed qua ratione constare possit superiorem, cui fit deuolutio habere noticiam deuolutionis, vt illi currat tempus, difficile est. Nam esto in collatore ordinatio maxime Episcopo, ex qualitate beneficij distantia locorum modo vacat, & eorum longitudine temporis præsumatur verisimilis vacationis noticia, præcipuè cum ipse reneatur diocesim singulis annis visitare. At in superiore collatore, vt g. Archiepiscopo, vnde hæc notitia præsumenda est, cum ipse non reneatur prouinciam suffraganeæ visitare, nisi causa cognita, & approbata in concilio prouinciali, quod ad summum triennio est celebrandum, iuxta Trident. *sess. 24. cap. 2. & 3. de reformat.* & prouincia suffraganeæ longè à Metropoli distet: Quod vto tradit Abbas, in *cap. sicut. de accusationib. num. 2.* quem sequitur Ananias *ibi. num. 4.* Lambertin *dicto art. 8. n. 2.* Malcard. *de probat. concl. 879. n. 10.* Metropolitanum ignorare non posse negligentiam sui suffraganeæ in beneficiorum prouisione; quod in qualibet metropoli debeant esse due personæ designatæ à prouinciali concilio, quæ sequenti concilio referant correctione, & reformatione digna iuxta dictum textum. in *c. sicut. de accusationib.* verum non est. Nam ex harum personarum designatione ad summum inferri potest vacationem Ecclesie sui suffraganeæ longo tempore contingentem ante concilij celebrationem, transacto concilio illam ignorare non posse; non tamen infertur toto eo tempore,

quo non celebratur concilium, vacationem ignorare non potuisse, cum ipse personæ solum in concilio noticiam illorum quæ reformatione digna sunt, tradere videantur obligari. Præterea plura celebrantur prouincialia concilia absque designatione harum personarum; quia non reputatur necessarium. Item nec celebrantur quolibet triennio. Ergo ex harum personarum designatione colligi non potest notitia deuolutionis. Quapropter existimo tato hanc noticiam esse præsumendam, sed illam asserenti incumbere onus probandi. Sic Garcia *10. p. de benef. cap. 3. n. num. 12. & seqq.*



DISPUTATIO IV.

Quibus beneficia sunt conferenda, seu de qualitatibus requisitis ad beneficia ex parte suscipientium.

LARVM est dignitas, & benemeritis beneficia esse conferenda, iuxta text. in *cap. graue. de prabendu. cap. nihil est. cap. causam. que de electione. cap. cum adu. de rescript. cap. is cui de prabendis. in 6. & alibi.* Sed quia ad hanc dignitatem plura requiruntur; requiritur scilicet legitimus torus, conueniens ætas, habilis corporis, morum probitas, scientia debita, ordo, seu clericatus, intentio perseverandi in illo, & ascendendi ad superiorum, carentia censuræ, vel irregularitatis, & causis alterius impedimenti; ideo sigillatim ea in præsentî disput. explicabimus.

PUNCTVM. I.

Qualiter legitimus torus ad beneficium obtinendum requiratur.

Regula certissima est, illegitimum iure canonico inhabile, & irregulare esse ad ordines, & beneficia recipienda. *cap. innotuit. de electione. c. vii. filij. de filij. presbyterorum. c. 1. & 2. eodem. tit. in 6. cap. nisi cum pridem de renuntiati. & alibi.* Tunc autem ciuili cõstit inhabile esse ad successorem integram alique reipublicæ munia, vt aperte cõstat ex *leg. vlt. & alij. Cod. de naturalib. liberis. & Authent. quibus modis naturalis officium sui.* Videndum ergo est, quando hæc inhabilitas contrahatur, & qualiter cesset, & quia hæc alijs materijs deferuit possunt, præcet in præsentî omnem de legitimitate matricem explicare.

§. I.

Quando filij censeantur legitimi, vel illegitimi.

- 1 Nati ex copula fornicaria sunt illegitimi.
- 2 Natum ex solute parentibus voto simplici castitatis ligato affirmant plures esse spurium. Probabilis est esse naturalium.
- 3 Item dicendum de muliere desponsata sub verbis de futuro.
- 4 Ex coniugibus impeditis petere, neque obligatis reddere, si filius nascatur est illegitimus.
- 5 Quid si uterque votum castitatis emisit? Probabilis est non esse illegitimum.
- 6 Natus ex parentibus matrimonio inualido ligatis, si adu. in parentibus bona fides, legitimus est.
- 7 Quando ante copulam cessat bona fides, illegitimus, & spurius est inde natus, & quando bona fides cessare censetur.
- 8 De filij expositis an sint legitimi? Alij affirmant, alij negant.
- 9 Quid dicendum?

Illegitimi censentur filij, eo ipso quo ex copula fornicaria nascantur. Est omnium sententia. Sed quia hæc copula fornicaria haberi potest inter personas habiles ad validum matrimonium contrahendum, vel inter personas impedidas, ideo duplex genus illegitimorum distinguendum est, scilicet iure canonico; aliud illegitimorum naturalium, hoc est procedentium à parentibus solutis, & beneficiis tamen ad matrimonium contrahendum. Aliud est illorum, qui à parentibus impeditis procedunt, quique vocantur putij.

2 Sed non est leue dubium, an filius natus ex solis parentibus, sed voto simplici castitatis ligatis, spurius censendus sit, vel naturalis? Sarmiento *lib. 1. select. interpret. cap. 5. num. 5.* Ceruantes in *leg. 1. x. tauri. num. 145.* affirmant spurium esse non solum quoad ordines, & beneficia, sed etiam quoad successiones: inclinatur Azor. *2. p. lib. 2. cap. 6. quæst. 7.* Mouentur, tum quia procedit ex coitu sacrilego. Tum quia procedit, à parentibus impeditis ad contrahendum, (altem impedimento impediens, & exigente dispensationem. Tum quia in *leg. 1. x. tauri. quæst. 9.*